

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

**Verslag over de opvolgingsdoorlichting van Gemeentelijke Lagere School De Tandem te
ANTWERPEN 2**

Hoofdstructuur basisonderwijs

Instellingsnummer 6643

Instelling Gemeentelijke Lagere School De Tandem

Directeur Chantal Corremans

Adres Pestalozzistraat 5 - 2020 ANTWERPEN 2

Telefoon 03-293.24.24

Fax 03-293.24.29

E-mail lager.pestalozzistraat@so.antwerpen.be

Website www.expo34.be

Bestuur van de instelling AG Stedelijk Onderwijs Antwerpen

Adres Lange Gasthuisstraat 15 - 2000 ANTWERPEN 1

Scholengemeenschap SG Stedelijk basisonderwijs Antwerpen -

Adres Pestalozzistraat 5 - 2020 ANTWERPEN 2

CLB Stedelijk CLB Antwerpen

Adres Lange Gasthuisstraat 24 - 2000 ANTWERPEN 1

Dagen van het opvolgingsbezoek 02-06-2015

Einddatum van het opvolgingsbezoek 02-06-2015

Datum bespreking verslag met de instelling 16-06-2015

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Béatrice COOPMAN

Teamleden Dirk JANSSENS

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 HISTORIEK	4
2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN).....	4
3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?	4
3.1 Lager onderwijs: wereldoriëntatie	4
4 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG	8

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de opvolgingsdoorlichting van de school door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Als de school bij een doorlichting een beperkt gunstig advies kreeg, volgt na de periode, vermeld in het advies, een opvolgingsdoorlichting. Tijdens een opvolgingsdoorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de bij de voorgaande doorlichting vastgestelde tekortkomingen voldoende werden geredimeerd.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een (opvolgings)doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de school karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de school
- proces: initiatieven die de school neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de school met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

Tijdens het opvolgingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

De opvolgingsdoorlichting resulteert in een opvolgingsverslag dat bestaat uit een concluderend gedeelte en een advies.

Het concluderende gedeelte omvat de conclusies van de opvolging.

Het opvolgingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan twee adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve opvolgingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 HISTORIEK

Het vorige doorlichtingsbezoek vond plaats van 27-02-2012 tot 01-03-2012 en werd afgesloten met een beperkt gunstig advies. Vanaf 01-04-2015 moet de school kunnen aantonen dat tekort(en) die aan de basis lagen van dit advies, in voldoende mate werden geremedieerd. Dit verslag beschrijft in welke mate de school daarin is geslaagd.

2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN)

- de erkenningsvoorwaarde '**voldoen aan de onderwijsdoelstellingen**'

Lager onderwijs - Leergebieden
wereldoriëntatie

3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?

3.1 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

De onderwijzers bereiken met de leerlingen in voldoende mate de eindtermen voor wereldoriëntatie. De onderwijzers stemmen wereldoriëntatie af op de uitgangspunten van de eindtermen en ze werken een doelgericht en planmatig onderwijsaanbod uit. Daarbij hebben ze voldoende aandacht voor een evenwichtig aanbod, een graduele opbouw, een stimulerend pedagogisch klimaat en een doordachte evaluatiepraktijk. Het team van de lagere afdeling realiseert een weloverwogen verbeteringstraject.

Curriculum
Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren

Het team van de lagere afdeling ontwikkelde een schooleigen visie op wereldoriëntatie afgestemd op de actuele visie in de decretale eindtermen en op de verwachtingen van het leerplan van de onderwijskoepel. Tijdens vormingsmomenten maakten de onderwijzers kennis met planmatig en doelgericht werken.

Het onderwijsaanbod bestaat grotendeels uit zelf ontwikkelde thema's. Deze sluiten aan bij de jaarkring, de schoolomgeving, de extramurale activiteiten, de leefwereld van de leerlingen en de actualiteit. Sommige onderwijzers staan open voor de inbreng van de leerlingen bij de themakeuze en -invulling. Om de thema's samen te stellen, gebruiken de onderwijzers een veelheid aan informatiebronnen en eigen materialen. Van elk thema leggen de onderwijzers een map aan met daarin onder meer de brainstorm, de themasteekkaart, de activiteitenplanning en de mogelijke werkblaadjes. Per domein denken ze na over geschikte activiteiten en gepaste doelen, die ze selecteren vanuit een koepel eigen (digitaal) instrument. Daarbij staan ze meer en meer stil bij het onderscheid tussen doelen gericht op de verwerving van kennis en inzichten en doelen gericht op de ontwikkeling van vaardigheden en attitudes. Deze planningswerkwijze is ontstaan na gezamenlijk overleg en verhoogt de doelgerichtheid en de transparantie van het onderwijsaanbod. Sommige onderwijzers focussen vooral op de systematische doelen en staan minder (samen) stil bij doelen die voor sommige leerlingen reeds aan bod kunnen komen of voor anderen nog verder dienen te worden nagestreefd.

Sinds enige tijd registreren de onderwijzers de doelen met het oog op de bewaking van het onderwijsaanbod. De turflijsten leiden tot reflecties en bijsturingen van het onderwijsaanbod. Doelen die niet of te weinig aan bod kwamen, integreren de onderwijzers in de bestaande thema's of bieden deze bijkomend cursorisch aan.

De onderwijzers hebben in groeiende mate aandacht voor multiperspectiviteit waarbij de leerlingen de inhoud benaderen vanuit verschillende invalshoeken. Toch zijn er nog wat thema's opgebouwd uit een reeks cursorische lessen die een zekere samenhang vertonen. Om ervoor te zorgen dat de leerlingen bepaalde specifieke aspecten van de domeinen tijd, ruimte en natuur goed zouden beheersen, bieden de onderwijzers deze cursorisch aan bij de aanvang van het schooljaar. Ze verwijzen naar deze domeinspecifieke elementen tijdens verdere thema's om het inzicht daarin bij de leerlingen te versterken en een houvast te bieden. Ze staan ook meer en meer stil bij mogelijke relevante samenhang met andere leergebieden. Jaarlijks werkt het team een schoolproject uit. Dit versterkt de samenhang, daagt de onderwijzers uit om eenzelfde thema op verschillende wijzen uit te werken, rekening houdend met de doelen van hun leeftijdsgroep.

Om de verticale samenhang van het onderwijsaanbod te ondersteunen werkt het team met een overzichtsbord. Per thema geven de onderwijzers hierop de activiteiten per domein aan. Ze stelden vast dat er heel wat gemeenschappelijke onderwerpen voorkwamen. De bespreking of studie van het overzicht biedt dan ook kansen om inhoud van (gezamenlijke) thema's gradueel op elkaar af te stemmen en de verticale doorstroming te bewaken. Alle onderwijzers vullen dit overzichtsbord plichtsbewust aan. Sommige onderwijzers ervaren het overzichtsbord minder ondersteunend.

De school organiseert openluchtklassen. De onderwijzers bereiden deze met de leerlingen grondig voor. De leerlingen maken tijdens de openluchtklassen maar ook in nabijheid van de eigen schoolomgeving kennis met verschillende biotopen. De nabije biotopen bezoeken de leerlingen op verschillende tijdstippen doorheen het schooljaar zodat ze de veranderingen erin kunnen waarnemen. Via een omgevingsanalyse ontdekten de onderwijzers bijkomende mogelijkheden om uitstappen te organiseren in de nabijheid en de verdere schoolomgeving. Op basis van deze omgevingsanalyse stuurden de onderwijzers de uitstappen bij. Ze zijn zich bewust van de ondersteunende functie ervan in relatie met de leerdoelen. In alle klassen is er expliciete aandacht voor actualiteit. De onderwijzers gebruiken de besproken actualiteit om bepaalde leerinhouden verder te duiden of te verdiepen. Door de leerlingen op verschillende manieren met verschillende media in contact te brengen, trachten ze ook de nieuwsgierigheid en de onderzoekende houding bij hen te stimuleren.

Om de betrokkenheid en de taalvaardigheid van de leerlingen te versterken, maken de onderwijzers in groeiende mate gebruik van werkvormen die het (inter)actief leren binnen en buiten de lessen wereldoriëntatie mogelijk maken. Zo krijgen de leerlingen kansen om door handelen en verwoorden basisinzichten en -vaardigheden van wereldoriëntatie te verwerven. De onderwijzers evolueren van een sturende naar een coachende leerkrachtenstijl. Ze spreken de leerlingen in toenemende mate aan op hun 'leer-kracht'. De onderwijzers activeren de voorkennis van de leerlingen door samen te brainstormen over wat de leerlingen al weten en eventueel nog te weten willen komen. Het helpt de onderwijzers ook om een beter zicht te krijgen op de beleavingswereld van de leerlingen en daarop aan te sluiten. Ze communiceren de belangrijkste leerdoelen van een lesactiviteit naar de leerlingen toe. Dit verhoogt in zekere mate de doelgerichtheid en helpt om nadien diepgaand te reflecteren met de leerlingen en de dieperliggende kennis bij de leerlingen te versterken.

Curriculum De onderwijzers voorzien voldoende onderwijstijd voor wereldoriëntatie. Ze volgen de verwachtingen betreffende de onderwijstijd van de onderwijskoepel.

Onderwijsorganisatie
Onderwijstijd

Materieel beheer Het team van de lagere afdeling investeerde in bijkomende leermiddelen. Het bracht een aantal leermiddelen per graad bijeen in kasten.

Uitrusting
Leermiddelen De lopende thema's vanuit het onderwijsleerpakket zijn duidelijk zichtbaar in de klasbeelden en de onderwijzers gebruiken onder meer moderne media om bepaalde leerinhouden aanschouwelijk te maken.

De tijd- en ruimtecadres vertonen een verantwoorde graduele opbouw. De onderwijzers gebruiken deze kadres dynamisch. Ze koppelen inhouden van thema's, herkenningpunten van de (ruimere) schoolomgeving en de actualiteit aan deze kadres, zodat ze een houvast bieden aan de leerlingen.

Evaluatie Na de vorming rond 'breed evalueren' engageerden de onderwijzers zich om de verworven inzichten te implementeren op de klasvloer. Ze gebruiken een registratiedocument waarop ze de evaluaties en de observaties aanduiden. Bij het begin van een thema selecteren ze de te evalueren en te observeren doelen.

Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Gericht op bijsturing Met verschillende evaluatievormen trachten ze de verwerving van kennis en inzichten en de ontwikkeling van vaardigheden en attitudes bij hun leerlingen op te volgen. Verschillende onderwijzers zijn qua evaluatiepraktijk nog zoekend, maar er is een duidelijke positieve evolutie naar een verbrede en doelbewustere evaluatiepraktijk. Af en toe leidt de evaluatiepraktijk naar bijstellingen in het aanbod en het didactisch handelen, naar differentiatie en remediëring. Een verdere optimalisering van de evaluatie biedt nog perspectieven om de kwaliteit van de gehanteerde evaluatievormen nog te verhogen en om samen een duidelijk evenwicht te creëren tussen formatieve en summatieve evaluatie en proces- en productevaluatie. In het verlengde daarvan investeert het team in de optimalisering van de rapporteringspraktijk om de informatieve waarde van de rapporten geleidelijk te verhogen.

Het team van de lagere afdeling participeert aan proeven van de onderwijskoepel en aan toetsen van de intergemeentelijke vereniging voor streekontwikkeling, waarin geregeld ook een toets voor (een domein van) wereldoriëntatie een plaats krijgt. Het team staat meer en meer structureel samen stil bij de resultaten en de analyses ervan. Dit initiatief versterkt het gevoel van gezamenlijke verantwoordelijkheid en daagt het team uit om samen na te denken over mogelijke acties en structurele bijstellingen in de werking van wereldoriëntatie.

Begeleiding Binnen het gelijke onderwijskansenbeleid van de school tracht het schoolteam het onderwijsleeraanbod voor anderstalige leerlingen toegankelijker te maken.

Leerbegeleiding
Zorg Zo verdiept het schoolteam zich in de organisatie van een krachtig woordenschatonderwijs. Via preteaching krijgen leerlingen oefenkansen om vertrouwd te raken met de woordenschat van het actuele thema. De onderwijzers besteden bewust meer aandacht aan duidelijke instructietaal en hebben geregeld ook positieve aandacht voor het verklaren van woorden aan de hand van de context.

De onderwijzers en het zorgteam zien in dat ook binnen wereldoriëntatie nog veel mogelijkheden zijn om te differentiëren naar capaciteiten, interesses, tempo en/of doel en werken deze zaken gezamenlijk verder uit. De verbredende evaluatiepraktijk biedt kansen om nog meer rekening te houden met verschillen tussen leerlingen en om nog meer structurele zorg op te zetten voor leerlingen met specifieke noden.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Interne expertise
Nascholingen

Een kerngroep wereldoriëntatie stuurt het verbeteringstraject aan dat de directeur en de pedagogische begeleider ondersteunen. De kerngroep vergadert geregeld en geeft nieuwe vormingsimpulsen en feedback aan het gehele schoolteam. Het kernteam vormt samen met alle startende teamleden de werkgroep wereldoriëntatie. Zo worden zowel nieuwe als ervaren teamleden sterk betrokken bij de nieuwe ontwikkelingen en is iedereen op de hoogte van de schoolafspraken betreffende wereldoriëntatie.

Verschillende onderwijzers geven aan dat er meer een open cultuur in het team is ontstaan. Dit biedt mogelijkheden om te leren vanuit overleg met elkaar. Het team toont bereidheid om zich verder in te zetten om het aanbod van wereldoriëntatie verder te verbeteren door verder structureel overleg en vormingsinitiatieven.

Kwaliteitszorg

Dit verbeteringstraject leidde tot een meer planmatige aanpak en een bewuster en doelmatiger omgaan met de invulling van wereldoriëntatie. Het blijvend bewaken van goed wereldoriënterend onderwijs, de verdere verankering van de principes, structureel overleg, ondersteuning en sturing zijn essentiële voorwaarden om de positieve kentering verder te borgen. Het toegenomen beleidsvoerend vermogen van de school vormt een duidelijk draagvlak om de schoolontwikkeling strategisch verder te zetten.

4 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning van tekort(en) zoals vermeld in punt 2 van dit verslag:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor het **lager onderwijs**.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Béatrice COOPMAN de inspecteur-verslaggever	Chantal Corremans de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	